

til de ændringsforslag, som ministeren har stillet, kan vi kun støtte ét, nemlig nr. 11, og vi beklager meget, at ministeren ikke tog det flertal, som allerede var der ved førstebehandlingen, og gennemførte lovforslaget uændret.

Derfor kan vi ikke støtte de ændringsforslag, som er en del af aftalen med Det Konservative Folkeparti. De forringer lovforslaget, som regeringen har fremsat.

Bendt Bendtsen (KF):

Som vi tilkendegav under førstebehandlingen, er det ikke et forslag, som vi er meget forelskede i. Men det er ingen hemmelighed, at der nu ligger et forlig bag det her, og vi er da i hvert fald fra konservativ side meget, meget tilfredse med, at vi har fået trukket den ømmeste tand ud af dette lovforslag, nemlig forslaget om den automatiske regulering af ATP-bidragene i takt med lønudviklingen.

Vi kan herefter som følge af aftalen med regeringen støtte lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 og 2, § 1 således ændret, ændringsforslag nr. 3 og 4, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 5, § 3, således ændret, ændringsforslag nr. 6, § 4, således ændret, ændringsforslag nr. 7, § 5, således ændret, ændringsforslag nr. 8, § 6, således ændret, ændringsforslag nr. 9, § 7, således ændret, ændringsforslag nr. 10, § 8, således ændret, § 9, ændringsforslag nr. 11 og 12 og § 10, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 14: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forstærket ungdomsindsats, fremrykning af delperiode 2 (aktivperioden), overgangsydelse m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).

(Fremsat 4/10 95. Første behandling 24/10 95. Betænkning 8/12 95).

Der var stillet 62 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges:

13) Anden behandling af lovforslag nr. L 15: Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik. (Forstærket ungdomsindsats, fremrykning af aktivperioden, puljejob m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).

(Fremsat 4/10 95. Første behandling 24/10 95. Betænkning 8/12 95).

Der var stillet 26 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 16: Forslag til lov om ændring af lov om orlov og lov om arbejdsmarkedssuddannelser. (Samordning af godtgørelser i forbindelse med voksen- og efteruddannelse m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).

(Fremsat 4/10 95. Første behandling 24/10 95. Betænkning 8/12 95).

Der var stillet 16 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Ole Vagn Christensen (S):

Det, der kalder mig herop, er ikke, at vi har noget imod, at vi skal stemme Venstres ændringsforslag ned. Det illustrerer meget godt, hvad det er for en situation, man har befundet sig i i dette Folketing.

Det er alene den årsag, at vi er i en situation, hvor vi ikke er uenige om principperne, men vi har forstået på nogle af de udtalelser, der har været i aviser og andre steder, at man i forligskredsen har en forståelse for, at der er et ønske om at se på overgangsydelsen. Det er mit håb, at man også kigger på § 62 a, således at vi får løst det problem fremover.

Med disse ord skal jeg bede om at få lovforslag nr. 14 og 15 tilbage i udvalget mellem anden og tredje behandling.

Helge Sander (V):

Arbejdsministerens finanslovpakke, som vi behandler med disse tre lovforslag, rummer afgjort elementer, der peger i den rigtige retning, men der er også grund til at påpege en række punkter, som burde have været gennemført netop i forbindelse med dette års finanslov.

Venstre arbejdede under forhandlingerne målrettet på at få gennemført ændringer, som kunne have tilført arbejdsmarkedet en gennemgribende reform som erstatning for de seneste års såkaldte reformer, eftersyn og justeringer af arbejdsmarkedspolitikken.

Venstre finder, at der fortsat er utilfredsstillende regler i forbindelse med indgangen til dagpengesystemet og den samlede dagpenge-længde. Sammenholdt med andre lande, som vi normalt sammenligner os med, og som vi jo også skal konkurrere med på de internationale markeder, er vore regler fortsat også efter gennemførelsen af dette års finanslovforslag meget, meget favorable og samtidig meget kostbare for det offentlige.

Derfor foreslår Venstre, at to års arbejde og tre års medlemskab af en a-kasse skal være indgangsbilletten til dagpengesystemet, hvor længden maksimalt burde være fire år fordelt på et års dagpengeperiode og tre års aktiv periode. I denne forbindelse er vi også meget optaget af den indfasning af de nye regler, som ligger i finanslovsforslaget.

Venstre finder det også u hensigtsmæssigt, at ledige først kan anvises arbejde uden for deres eget faglige område – det, vi kalder rimeligt

arbejde – efter 12 måneder. Denne periode burde efter vores opfattelse højst være på 6 måneder. Herefter bør de ledige stå til rådighed for de job, som de rent faktisk kan bestride, uanset hidtidig beskæftigelse og forudgående uddannelse.

Der har de seneste år været så mange fejl i arbejdsformidlingens og a-kassernes håndtering af de ledige, at vi føler, det er vigtigt med en opstramning af tilsynet. Derfor er det selvfølgelig også tilfredsstillende, at der her i forslaget fra regeringen og Det Konservative Folkeparti er en styrkelse af tilsynsvirksomheden. Men vi har fra Venstres side lagt afgørende vægt på, at det blev et uafhængigt tilsyn, der ikke alene skal kigge a-kasseadministrationen, men også Arbejdsformidlingen i kortene, når vi ser på håndteringen af de ledige.

Vi har hele tiden været meget betænkelige ved de såkaldte puljefjob. Jobbene bliver skabt inden for den offentlige sektor på nogle serviceområder, f.eks. grønne job, hvor de vil være i direkte konkurrence med private arbejdspladser. Alternativet er jobtræning i den private sektor. Dette vil i større omfang føre til flere varige job, mere tilfredsstillende arbejdsforhold, øget motivation og mindre udgifter for det offentlige.

Endelig ønsker vi også at understrege vigtigheden af gennemskuelighed, for så vidt angår de forskellige godtgørelser. Vi foreslår et forenklet godtgørelsessystem, hvor der indføres en generel, ensartet godtgørelse svarende til 80 pct. af dagpengesatsen.

Vi har i henhold til nogle af de her omtalte forhold stillet en række ændringsforslag, som vi selvfølgelig håber på at få vedtaget. Men hvis ikke det sker, er vi indstillet på at følge arbejdsministerens ændringsforslag, da de som allerede nævnt peger i den rigtige retning. Endelig vil vi ved tredjebehandlingen stemme for de tre lovforslag, som hører under finanslovpakken her, nemlig nr. L 14, L 15 og L 16.

Bendt Bendtsen (KF):

I Det Konservative Folkeparti er vi godt tilfredse med finanslovsforliget på arbejdsmarkedsområdet. Vi har været med til at tage et skridt i den rigtige retning mod et bedre og et sundere arbejdsmarked.

I et forlig skal der gives og tages. Sådan er det også sket denne gang. Vi har sikret, at nogle af de stramminger, der har været kraftigt behov for, bliver gennemført. Det var ikke blevet en realitet, hvis man havde set til den anden side i

salen. Det må være lysende klart for enhver i dag.

Om lovforslag nr. L 12 har vi været inde på, at det ikke var det, vi var mest glade for, og den debat har vi haft.

I lovforslag nr. L 14 er der stadig nogle småting at pudse på mellem anden- og tredjebehandlingen, og jeg har forstået, at det er arbejdsministeren også enig i. Generelt er vi meget godt tilfredse med de stramninger, som nu bliver gennemført på dette område.

Med hensyn til det at være i dagpengesystemet har vi nu fået trukket en streg i ørkensandet, og den var nødvendig. Vi får nu en grænse på fem år. Vi havde gerne set en yderligere stramning, men i modsætning til regeringens første lovforslag er der ikke længere mulighed for en forlængelse af denne 5-års-periode.

Vi taler ligeledes om skærpede arbejdskrav for at komme ind i dagpengesystemet – fra 26 uger til 52 uger – og også det er en borgerlig politik.

Hertil kommer den særlige tilsynsenhed i Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen. Selvfølgelig ville vi have foretrukket en helt selvstændig enhed, men tegningen på det, som ligger på bordet, er vi meget, meget positive over for. Det er et område, som har optaget os meget under forhandlingerne, og vi er kommet så langt, som vi kunne komme på dette område. Udgangspunktet har Venstres ordfører, hr. Helge Sander, allerede været inde på.

Et område, der ligeledes har optaget os meget, er hele området omkring den fremrykning af aktiveringsindsatsen, som vi er utrolig tilfredse med. Enhver ved i dag, at roden til alt ondt er den passivitet, vi har haft i vores systemer. Også i fremtiden ønsker vi at geare området her.

Omkring puljebøbene er vi enige i det fremlagte. Dog mener vi, at der skal lukkes et hul i kommunernes kassetænkning, såfremt puljebøbene bliver det, vi kunne befrygte de kan blive, nemlig en dagpengegenerator. Det har vi allerede gjort lidt opmærksom på, og det ønsker vi også at se på mellem anden- og tredjebehandlingen.

Vi er lidt bekymrede for formuleringen i § 85 e i det udkast, der ligger til bekendtgørelsen på dette område. Den føler vi er lidt vag. Vi vil gerne have en klar definition på, at man ikke kan være ansat 30 timer de første fire dage i kommunen og så ansættes samme sted eller et andet sted i kommunen nogle få timer, som man deri-

gennem optjener. Det vil vi gerne have helt klart trukket op.

Den forstærkede indsats over for de unge er et rigtig godt tiltag. Lovforslaget har en god blanding af både pisk og gulerod. Danmark kan ikke i fremtiden leve med, at en tredjedel af en ungdomsårgang ikke får en kompetencegivende uddannelse. Det skal der rettes op på.

På orlovsområdet får vi ligeledes nogle begrænsninger, som er helt i stil med det, vi ønsker, men der er stadig væk en hel del ting at se på på det område.

Vi kan som følge af forliget med regeringen ikke støtte de af Venstre stillede ændringsforslag, og jeg skal anmode ministeren om, at vi får mulighed for endnu en gang at se på lovpakken på dette område imellem anden- og tredjebehandlingen.

Aage Frandsen (SF):

Ved folketingsårets start fremsatte vi fra SF's side tre beslutningsforslag, hvor vi tilkendegav vores synspunkter omkring arbejdsmarkedsforhold, arbejde og uddannelse.

Der var et forslag om en uddannelsesorienteret ungdomsgaranti, hvor vi vil give unge en ret til og dermed selvfølgelig også en pligt til arbejde eller uddannelse efter et halvt år.

For det andet var det et spørgsmål om at give langtidsledige ret til at få arbejde, et rigtigt arbejde, et ordinært arbejde på almindelige overenskomst-mæssige vilkår, efter at de havde været arbejdsløse i nogle år. I første omgang sagde vi fire år, og vi regner selvfølgelig med, at man kan trappe det ned til, at man kun kan være arbejdsløs i så kort tid som overhovedet muligt.

Og for det tredje foreslog vi indførelse af muligheden for skraldemandsmodellen, ud fra at det er fornuftigt, at arbejdet kan deles mellem mennesker, som ønsker at dele arbejdet.

Ud fra princippet om, at unge skal have en uddannelse, er vi ikke uenige med regeringen og heller ikke med Venstre og De Konservative, men det er et spørgsmål om hvilken uddannelse. Vi har en række uddannelser i Danmark i dag, som er udmærkede. Derfor har vi ikke forståelse for, at der skal indføres en særligt tilrettelagt 18-måneders-uddannelse, som alene har til formål at få unge ud af dagpengesystemet.

Vi opfatter det, der sker i øjeblikket i forhold til de unge, som led i en hetz, der i lang tid har kørt mod de unge, hvor man fremstiller det, som om unge mennesker ikke ønsker uddannel-

se og ikke ønsker arbejde, samtidig med at vi ved, at en række unge mennesker hvert år for-gæves søger ind på uddannelsesinstitutioner og ikke kan få en uddannelsesplads, samtidig med at vi ved, at der er unge, der ikke kan få praktik-pladser, og samtidig med at vi ved, at der er arbejdsgivere, som råber på uddannet, faglært arbejdskraft, arbejdsgivere, som for nogle år siden ikke tog unge i praktik, og som stadig væk i stort omfang ikke gør det.

Efter vores opfattelse er det vigtigt, at unge får mulighed for at få en uddannelse, og vi ved, at der er brug for unge, der har en uddannelse. Samtidig mener vi også, det er vigtigt at understrege, at hvis der ikke er motivering til at tage en uddannelse, nytter det ikke noget. Derfor siger vi, at tvangsmæssig uddannelse ikke er til gavn for nogen, hverken for de unge eller for samfundet som helhed. Derfor mener vi, det er rigtigt at sige, at unge også skal have valgmulighed i forhold til at få et arbejde – selvfølgelig skal de det.

Med hensyn til arbejde vil vi sige, at det burde være en grundlovssikret ret, at alle mennesker, der er arbejdsduelige og ønsker at arbejde, kan få et arbejde. Vi mener selvfølgelig heller ikke, det er rimeligt, at nogen kan få lov til at gå arbejdsløs hverken i tre eller fire eller to år. Man bør selvfølgelig have tilbud om arbejde så hurtigt som overhovedet muligt.

Derfor er vi også imod det, som ligger i regeringens forslag, om, at man skal begrænse dagpengeperioden. Vi mener, det er forkert i forhold til, at dagpenge er et forsikringsystem. Det gælder også de ændringer, som er kommet ind efter aftale med Det Konservative Folkeparti, og som specielt strammer op i forhold til de unge. Det er, som om man mener, at unge mennesker skal være en andenrangs gruppe og ikke skal have de samme rettigheder som andre.

Med hensyn til, hvad man kan bruge sin tid til, mens man er arbejdsløs, synes vi, det er for-tvivlende, at der er en opfattelse i lovforslaget og i nogle af ændringsforslagene, der går ud på, at når man er arbejdsløs og på dagpenge, skal man ikke have lov at foretage sig noget fornuftigt.

Vi har konstateret, at regeringen og De Konservative kommer med et ændringsforslag, som giver mulighed for, at unge kan tage på højskole i det første halve år, godt nok kun på halve dagpenge. Det er et fremskridt. Men vi forstår ikke, hvorfor det ikke er muligt også for mennesker, der er over 25 år, f.eks. at gå på daghøjskole,

eller for mennesker, som er i gang med en uddannelse til f.eks. folkeskolelærer, som der er brug for, at gøre det på deres dagpenge. En række mennesker, som hidtil havde nogle forventninger om, at de kunne gøre det, kommer nu i klemme, og det vil sige, at samtidig med at vi råber op om, at vi skal have flere i uddannelse, ved vi, at konsekvenserne af det her bliver, at vi får færre i uddannelse.

Så argumenterer man med, at det er ikke godt, det er ikke rart, det er ikke ønskeligt, at der på en uddannelsesinstitution er mennesker, som er på forskellige former for støtte, SU eller dagpenge. Det er det ikke, hvis der er tale om mennesker, der har lige vilkår, men det har de ikke. I en række tilfælde er unge, der er på dagpenge eller for den sags skyld ældre, der er på dagpenge, forsørgere i modsætning til mange af dem, der får SU. Det er derfor, det efter vores opfattelse er urimeligt, at man skærer i muligheden for, hvad man kan bruge sine dagpenge til.

Så kommer jeg til det sidste, hvor man kan sige, at regeringens forslag er ekstra tåbeligt, fordi det hverken gavner dem, forslaget vedrører, eller gavner økonomien: Det er forslaget om at afskaffe overgangsydelsen.

En række mennesker har med rette regnet med, at vi havde en overgangsydelse, der løb, så længe forsøgsperioden varede. Vi har i den senere tid i Folketinget fået en masse henvendelser fra mennesker, der siger: Det er da urimeligt, at jeg, der f.eks. som 57-årig har arbejdet hele mit liv og måske nu har været arbejdsløs i ikke fuldt ud et år, men næsten et år, ikke kan komme på overgangsydelse. Hvorfor kan vedkommende ikke det, når loven hidtil har været sådan, at man kunne?

Vi har også fået henvendelser fra en række mennesker, der siger: Det er da urimeligt, at bare fordi jeg var syg i nogle få dage, kan jeg ikke gå på overgangsydelse, eller fordi jeg var under en eller anden form for uddannelse i en kort periode. Dér ved jeg godt, at argumentet for nogle vil være: Hvis man har været under uddannelse, er det jo tegn på, at man er disponeret for arbejdsmarkedet. Sådan er al uddannelsesorlov ikke. En række af de kurser, nogle har deltaget i, er ikke specielt arbejdsmarkedsorienterede, og det behøver de ikke at være, for at man kan få uddannelsesorlov.

Vi finder, at en række af disse forslag specielt vedrørende overgangsydelsen er helt urimelige, og at en række mennesker havde grund til at

regne med, at regler, der gælder, så længe en forsøgsperiode løber, gælder i hele den tid. Det er derfor, at vi hele tiden har appelleret til regeringen, specielt når det drejer sig om overgangsydelsen, om, at man trækker det forslag tilbage eller i det mindste begrænser nogle af de tåbeligheder, der ligger i forslaget.

Jeg kan forstå, at Socialdemokratiets ordfører vil have lovforslaget tilbage i udvalget, og det vil sige, at man i allersidste øjeblik har erkendt, at der er nogle problemer i det forslag, som ligger fra regeringens side. Vi forstår ikke, hvorfor man ikke for lang tid siden har indrømmet det. Ingen har glæde af det. De, der er på overgangsydelse eller havde mulighed for at komme på overgangsydelse, siger, at de har ikke andet ønske end at få en valgmulighed.

Vi er indstillet på, at perioden med overgangsydelse skal løbe, så længe forsøgsperioden er der, og at den så løber ud. Vi mener heller ikke, det er ideelt, at mennesker i 50-års-alderen skal ud af arbejdsmarkedet. Men vi har et arbejdsmarked, som har været ublidt ved en række mennesker, og når man så får henvendelser fra f.eks. 56-årige, der har været på arbejdsmarkedet siden deres 14. år, er der ingen argumenter for, hvorfor de ikke kan få lov til at trække sig tilbage. Samfundets interesse i det er jo, at man rent faktisk sparer penge ved at lade de pågældende mennesker træde af på overgangsydelse.

Derfor appellerer vi endnu en gang til regeringspartierne om, at man i denne sidste stund ændrer reglerne, som regeringen har foreslået, og at man trækker forslaget om overgangsydelsen tilbage eller i det mindste fjerner de værste tåbeligheder.

Jeg vil så samtidig bede om, at vi får alle tre forslag tilbage i udvalget for en sikkerheds skyld, for det kunne jo også være, at Socialdemokratiet kunne komme til fornuft på andre punkter, hvor det i øjeblikket tyder på, at det kun drejer sig om de to lovforslag.

Vi har fra SF's side sammen med Enhedslisten stillet en række ændringsforslag, som vil fjerne nogle af urimelighederne i lovforslagene, men under alle omstændigheder vil vi i sidste ende stemme imod lovforslagene, fordi de i en række henseender er overgreb mod de arbejdsløse, samtidig med at de ikke løser de problemer, som ligger, med hensyn til at sikre, at alle kan få en uddannelse, og at alle kan få et arbejde.

Det siger sig selv, at vi selvfølgelig stemmer imod Venstres ændringsforslag. Det er sådan set udmærket, at vi fik dem illustreret. Det viser, hvor groft Venstres syn er i forhold til de arbejdsløses vilkår.

Jette Gottlieb (EL):

Det er sådan set ikke, fordi jeg tror, regeringen har siddet og gennemtænkt, hvordan man bedst kan ramme de svageste i samfundet og helst med tilbagevirkende kraft. Men det er ikke desto mindre det, der er sket.

Regeringsudspillet er både ungdomsfjendsk, ældrefjendsk og rettet mod de arbejdsløse mulighed for at foretage sig noget som helst fornuftigt under en arbejdsløshedsperiode. Mulighederne for at uddanne sig er, stik imod hvad der hævdes, blevet ringere. Regeringen har intet udspil til nedbringelse af arbejdsløsheden, kun forslag til begrænsning af de arbejdsløses muligheder.

Med forliget med De Konservative er det kun blevet værre. Enhedslisten er imod, at alle unge, der er under 25 år, og som ikke har nogen kompetencegivende uddannelse, skal tvinges ind i en uddannelse efter 6 måneders ledighed. Enhedslisten finder ikke, at tvang er et godt pædagogisk princip. Det gør regeringen åbenbart.

Enhedslisten er imod, at ydelsen ved uddannelse bliver halveret. Vi er af den opfattelse, at unge under 25 år i lige så høj grad som arbejdsløse over 25 år har udgifter. Vi er imod, at dagpengeperioden kortes ned fra ni til fem år. Vi mener ikke, at arbejdsløsheden afskaffes ved at afkorte dagpengeperioden, men ved at skaffe nye job.

Vi er uenige i, at der efter to års ledighed bliver tvangsaktivering de sidste tre år af dagpengeperioden uden overenskomstmæssige løn- og arbejdsvilkår. Vi finder det helt forkasteligt, at offentlige arbejder skal udføres for et beløb svarende til de maksimale dagpenge.

Vi er uenige i, at længden af dagpengeperioden ikke kan forlænges ud over de fem år, på trods af at de arbejdsløse ikke har fået de tilbud, som de har pligt til at modtage. For det får de ikke, de er jo ikke til rådighed.

Vi er imod, at ledige kun kan få et år med uddannelsesorlov, og at orloven ikke forlænger dagpengeperioden. Det vil forringe uddannelsesmulighederne.

Vi er imod, at de ledige højst kan få fire ugers uddannelsesorlov inden for de første seks uger.

Det forringer også uddannelsesmulighederne. Vi er imod, at de 16-17-årige ikke kan blive medlem af en a-kasse, og at man nu først kan få dagpenge, når man er over 19 år. Samtidig har vi et lovforslag, der tillader unge over 15 år at arbejde fuldtids, så der er en vældig inkonsekvens i det her.

Vi er imod, at det kun er muligt at deltage i selvvalgt uddannelse under 20 timer ugentlig, samtidig med at dagpengene bevares, og det endda kun i uddannelser, der er SU-berettigede.

Vi er imod, at ledige under 25 år får mulighed for at deltage i højskole- og dagpengeforløb i over 20 timer om ugen med en dagpengesats på kun 50 pct. Vi mener, at de nævnte forslag alle sammen forhindrer arbejdsløse i at få den uddannelse, de selv ønsker.

Vi er selvfølgelig også imod, at overgangsydelsen afskaffes. Vi er også imod, at der nu kræves et helt års arbejde for at få dagpengeret. Indgangen til dagpengesystemet er blevet så vanskelig, at det kan blive meget vanskeligt for mange at gennemføre et års sammenhængende arbejde, og at genoptjene dagpengeretten bliver om muligt endnu vanskeligere.

Jeg tror heller ikke, regeringen på noget tidspunkt har gennemtænkt, hvilke konsekvenser forlængelsen af 26-ugers-reglen til 52-ugers-reglen får med hensyn til øgede krav til aktiveringsjob. Jeg tror slet ikke, regeringen har gjort sig klart, hvor mange aktiveringsjob der nu skal bringes på banen. Vi er også imod, at der indføres tvangsomskoling, som den arbejdsløse ingen som helst indflydelse har på.

Lovforslagene er også dårligt håndværk, fordi de praktiske konsekvenser af lovændringerne er blevet uoverskuelige for såvel lovmagerne som for de fleste andre. Man har en intention om, at rigtigt arbejde trods alt er bedre end jobtræning, og når man bliver gjort opmærksom på problemet for f.eks. en cand.mag., der har et par undervisningstimer, når han skal i en 3-årig aktivering, bliver der fundet en løsning på det. Men det samme gælder f.eks. ikke for en HK'er, der kan få et par ugers juleassistance i en butik, eller en tømrer, der kan få en hurtig tjans på en måneds tid i sit gamle firma med et par kviste, der skal renoveres. Cand.mag.'en må godt, men butiksassistenten og tømreren må altså ikke forsøge at optjene timer med de vilkår, de har på deres respektive arbejdsmarked. Fuldstændig inkonsekvent!

For de ældre har man – formentlig utilsigtet – forhindret, at en person, der med fuld ret har

regnet med det, kan gå på overgangsydelse, blot fordi han eller hun har været syg et par uger. Forkortelsen af dagpengeperioden til 2 år forringer også de økonomiske vilkår for en lang række efterlønsmodtagere, og det har man sikkert heller ikke gjort sig klart. Jeg tror heller ikke, man har gjort sig helt klart, hvad det betyder, at man begrænser mulighederne for arbejdsløses aften- og weekenduddannelse eller for efteruddannelseskurser af 3-4 ugers varighed, men man aner måske ikke engang, at de eksisterer?

Enhedslisten og SF har stillet en lang række ændringsforslag. Vi har jo nok en formodning om, hvordan det vil gå ved afstemningen, men jeg vil alligevel gøre specielt opmærksom på de forslag, hvor vi prøver at redde de værste fadæser i regeringens udspil. For det første forslaget om at sikre overgangsydelsen for dem, som i øvrigt er berettiget til den, men har forsøgt en jobtræning, har været syge eller har været på ferie, helt uvidende om, at det senere ville koste dem overgangsydelsen. Dernæst forslaget om at sikre mulighed for aften- og efteruddannelse for arbejdsløse og endelig forslaget om at sikre mulighed for selvvalgt uddannelse ved uddannelseslov, også ved det første halve års ledighed. Jeg tror, det må være meget svært at stemme imod disse tre små forslag.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Som jeg forudså i mit lille indlæg, oplevede vi, at Venstre faktisk var meget, meget stolte af, at de havde lagt deres ændringsforslag frem, og at vi blev præsenteret for disse ændringsforslag. Men jeg synes, talen talte for sig selv med hensyn til den holdning, man har til de arbejdsløse.

Bortset fra de ting, jeg selv nævnte, og som der kunne være grund til at tage en drøftelse om, mener jeg nok, at Enhedslisten og SF skyder lidt forbi målet. Men når jeg siger det, vil jeg gerne understrege, at det må komme an på praksis. Det er rigtigt, som det er sagt af fru Jette Gottlieb og af hr. Aage Frandsen, at det er store ambitioner, regeringen har haft. Men vi tror, der også er vilje til at løse de situationer, som blev stillet op, men som hverken Enhedslisten eller SF mener, der vil være mulighed for at kunne gennemføre.

Men som sagt: Det får vi jo masser af muligheder for at få afprøvet og fortælle hinanden om. Er der nogle ting, der trænger til nogle justeringer, eller er der noget, der gør, at tiderne

har forandret sig, så man er kommet i en anden situation? Men vi tror ikke, at der i en situation, hvor vi faktisk oplever en så god opgangstid, ikke skulle være plads til, at både de unge og de lidt ældre kan være på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Som hr. Ole Vagn Christensen var inde på, går vores kritik af regeringens forslag ganske rigtigt på, at vi ikke tror, man kan skaffe de arbejdspladser og uddannelsespladser, man mener at kunne skaffe. Hr. Ole Vagn Christensen har selvfølgelig ret i, at det kommer an på en prøve, hvem der får ret, og det er den ene del af det. Men det er ikke den mest alvorlige.

Den mest alvorlige del af vores kritik er, at man er ude med den store pisk, som den borgerlige regering også var ude med i 1980'erne, men som bl.a. takket være fagbevægelsens protester, som blev fulgt op af Socialdemokratiet, aldrig blev realiseret. Vores kritik går på, at man f.eks. bruger piskene over for de unge uden at give dem noget reelt, fordi 18 måneders uddannelse ikke er normalt.

Det andet er, at man siger til de mennesker, der er over 50 og havde indstillet sig på at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet: Det havde I godt nok regnet med, men det skal I ikke regne med længere, for vi laver loven om! Det er dén måde, man lovgiver på, når folk har begrundede forventninger: Man fjerner bare loven og siger til de mennesker: Vi er ret ligeglade med de retigheder, I troede, I havde, og nu skal I have nogle helt andre pligter i stedet for!

Det er tåbeligt, for det koster kun penge, og der kan ikke skaffes arbejde til de pågældende. Jeg glæder mig meget til at se om nogle få år, hvor mange 50-59-årige der er kommet ekstra i arbejde. Jeg vil gerne mødes med hr. Ole Vagn Christensen og se på den statistik om 3-4 år.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Hr. Ole Vagn Christensen indrømmer jo mere eller mindre direkte de svagheder, vi har påpeget ved lovgivningen, og siger, at så må vi kigge på dem. Jamen vi har kigget på dem! Og så er der måske nogle muligheder, siger han. Jamen mulighederne ligger der, for vi har lavet nogle ændringsforslag, der vil rette de værste brølere. Mulighederne er der, vi har kigget på dem, og der er ingen grund til ikke at bide til.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Med hensyn til at lade det komme an på en prøve læste jeg forleden, at finansministeren sagde, at der vil falde færre ud af dagpengesystemet med en 5-årig dagpengeperiode end med en 7-års dagpengeperiode. Jamen så lad det da komme an på en prøve!

Men jeg forstår bare ikke, hvorfor de arbejdsløse skal bære risikoen. Hvorfor er det altid de svageste, der skal bære risikoen? Hvorfor kan vi ikke sige: Lad det komme an på en prøve! Hvis man har ret i, at folk kommer i arbejde, inden de har været arbejdsløse i 5 år, er der jo ikke noget problem, så er det fint, og så er vi alle sammen glade, også de arbejdsløse. Men hvorfor så skære dagpengeperioden ned fra 7 år til 5 år? Det forstår jeg ikke.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Der var et indlæg fra hr. Aage Frandsen, som snakkede om de unge og de pisk, man gav dem. Man kan selvfølgelig godt vurdere tingene på den måde, og jeg kan ikke sige til hr. Aage Frandsen: Det må man ikke! Sådan spiller klaveret jo ikke.

Men lad mig så fremføre min betragtning over det spørgsmål: Hvad sker der, hvis man overlader de unge til sig selv, efter at samfundet kun har været i stand til at give dem 26 ugers støttet arbejde? Hvad bliver situationen for de unge mennesker? Er det den situation, vi kender, hvor masser af dem er gået i stykker, fordi de troede, de var i en situation, hvor sådan set alt var velforvaret? Eller vil vi ikke komme i den situation, at de vil bebrejde samfundet, fordi det ikke gav dem nogle muligheder?

Nu lægges der op til at give dem nogle muligheder, og vi kan så diskutere, om de muligheder og hele grundlaget for dem er godt nok; det kan vi altid. Men der er dog taget fat på disse problemer, og der er lagt op til, at der også er et ansvar fra samfundets side over for den gruppe mennesker, og at der skal ske noget. Og ingen kan vel med god samvittighed sige, at de ingen interesse har for at have et medansvar for, at der kommer til at ske noget.

Hr. Frank Aaen havde spørgsmål om periodens længde. Vi kunne have gjort det samme igen. Vi kunne have ladet folk løbe linen ud og bagefter sagt, at nu havde vi intet ansvar, og nu behøvede vi bare den elastik. Nu siger vi i stedet: Der er en 5-års-periode, og der er en ind-

pasningsperiode omkring disse 5 år, som lægger op til, at der påhviler netop dem, der vedtager disse ting, et stort ansvar for, at de også kan efterleves.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Hr. Ole Vagn Christensen sagde – vistnok lettere ironisk – at Venstre var stolt af sine ændringsforslag. Det er ikke ironisk, det er absolut velment. Vi har stillet disse ændringsforslag, fordi vi har følt, at netop i år var det rette tidspunkt for at lave nogle generelle ændringer, så vi fik tilnærmet vores arbejdsmarkeds politik til politikken i de lande, som vi normalt sammenligner os med. Hvis det ikke er i en opgangsperiode, vi skal foretage de nødvendige ændringer, ved vi ikke, hvornår det skulle være, og derfor har vi ønsket, at det, der hidtil har været kaldt reformer, men blot har været justeringer og eftersyn, i år burde blive til noget, som vi var sikker på kunne holde flere år frem i tiden.

Lad mig bare tage et par enkelte ting. Når vi taler om dagpengesystemet, er vort ærinde ganske enkelt, at vi føler, det er væsentligt, at det er et forsikringssystem og ikke alt muligt andet. Derfor har vi foreslået, at man skal have sværere ved at komme ind i systemet, og at man skal optjene dagpenget på en mere omfattende måde, end det hidtil har været tilfældet. Vores udgangspunkt er, at når folk er i dagpengesystemet, har de ønske om at få et arbejde, og derfor kan vi ikke se, der er noget som helst galt i, at man – i hvert fald når man har været ledig i 6 måneder – bør tage et arbejde, der ligger uden for éns eget faglige område. Vi mener rent faktisk, at man uanset hidtidig beskæftigelse og forudgående uddannelse bør stå til rådighed for de job, man kan bestride. Vi synes, det er såre naturligt, og vi synes ikke, der er noget som helst urimeligt i det.

Jeg vil også gerne påpege en anden ting, som vi føler er væsentlig, over for hr. Ole Vagn Christensen, og det er, at den gældende lovgivning i det mindste skal overholdes. Det føler vi ikke den bliver, når det drejer sig om den måde, arbejdsformidlingen og a-kasserne håndterer systemet og de forskellige regler på, så de ledige bare bliver sendt videre i systemet i deres bestræbelser på at få et godt, solidt og ordinært arbejde.

Jeg håber og tror, vi er enige om, at der sker alt, alt for mange fejl. Den ene undersøgelse

efter den anden med små justeringer til følge peger jo desværre i den gale retning, og derfor har vi sagt to ting: Det tilsyn, som nu bliver strammet op, vil vi gerne have strammet endnu mere op, så det bliver neutralt, og derudover ser vi meget gerne, at arbejdsformidlingen også bliver omfattet af tilsynet . . . Undskyld, hr. formand, jeg glemte helt at kigge på den røde knap!

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Hr. Ole Vagn Christensen spørger retorisk: Hvordan er situationen for de unge, som kun har 26 ugers støttet arbejde, hvis vi ikke kommer med de tilbud?

Det skal jeg fortælle: De er på bistandshjælp, og det er slet ikke dem, der lovgives for! Det er en vældig interessant situation, der nu går op for mig: Der er lovgivet på et fuldstændig galt grundlag. De unge, der i dag er dagpengeberettigede, har haft mindst ½ års fuldstændig normalt arbejde og har i øvrigt betalt deres dagpengekontingent i mindst 1 år, før de fik den første chance for den første udbetaling af dagpenge. Det er de unge, vi taler om, det er ikke folk, der har lusket sig ind i systemet gennem støttet arbejde. Det er netop de unge, der lovgives for, og det er dem, som efter forslagsstillernes mening skal have de vilkår med halveret forsørgelsesgrundlag, og hvad ved jeg.

Det er ikke, fordi jeg ikke synes, der skal være nogle tilbud, men et tilbud skal også være et reelt tilbud. Det, der er fremsat her, er et siciliansk tilbud af en type, man ikke kan sige nej til.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg går ud fra, at hr. Ole Vagn Christensen ved, hvad vi har foreslået i denne folketingsssamling. Der er jo ikke tale om, at vi er uenige om, at unge mennesker skal have tilbud om uddannelse, og det har vi også foreslået.

Nej, det, det drejer sig om, er, hvad det er for uddannelses tilbud, man skal have, om man også skal have jobmuligheder, og hvilket job det så skal være. Vi har foreslået, at der skal gives tilbud om de ganske almindelige, ordinære uddannelser. Det er det, man skal give mulighed for. Der er en række uddannelsespladser, som ikke er besat, og så konstruerer regeringen et 18-måneders uddannelsesforløb, alene fordi unge mennesker skal tvinges ind i et eller andet forløb. Men vi siger altså: I høj grad uddannelse, men ikke en discountuddannelse!

For det andet siger vi, at unge også skal have tilbud om ganske almindeligt arbejde i stedet for mærkelige projekter til halv aflønning eller på dagpengesats, når det drejer sig om dem over 25 år. Vi synes, det er en hån mod mennesker at sige, at i stedet for et arbejde eller en uddannelse skal de i forskellige former for aktivering og sådan noget. Der er altså slet ikke tale om, at vi ikke skal give folk tilbud. Vi skal i høj grad give folk tilbud, men det skal være reelle tilbud med et reelt indhold, både når det drejer sig om uddannelse og om arbejde. Det er det, uenigheden går på, ikke på spørgsmålet, om man skal give de unge muligheder. Vi synes i høj grad, de skal have muligheder, men det skal være mulighed *er* og ikke kun den mulighed, regeringen vil give dem.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Først til hr. Ole Vagn Christensen: Vi er helt med på, at man ikke skal lade folk gå arbejdsløse i årevis uden tilbud, og vi er slet ikke uenige i, at man skal fremrykke tilbud, tværtimod. Vi er helt uenige i de metoder, regeringen vil tage i anvendelse, men vi ser meget gerne, at der gives gode tilbud så hurtigt som muligt til de arbejdsløse. Problemet er bare: Hvis tilbudene ikke kommer, hvis de ikke er gode nok, hvis de ikke fører til job, og hvis samfundet ikke er i stand til at tilbyde de arbejdsløse et arbejde, hvorfor skal de arbejdsløse så betale prisen?

Hr. Ole Vagn Christensen snakker om, at vi skal lade det komme an på en prøve, og det er jo en opfordring til et væddemål. Jeg har sådan set ikke noget imod væddemål, hvis de, der indgår det, sætter deres egne penge eller deres eget liv som indsats. Men det er jo andres, nemlig de arbejdsløses fremtid, der er indsatsen, og det er dem, der taber, hvis hr. Ole Vagn Christensen taber væddemålet.

Så må jeg lige sige til hr. Helge Sander, at jeg bliver altid så rørt, når jeg hører de lange foredrag om, hvor vigtigt det er med kontrol af de arbejdsløse og bistandsmodtagerne og alle almindelige mennesker. Kontrol er godt! Men bare en gang imellem kunne jeg ønske mig, at Venstre og De Konservative i fællesskab havde vist bare lidt af den samme iver efter kontrol, da det drejede sig om de skattesnydere, der fik lov til at boltre sig i årevis, mens de to partier havde regeringsmagten. Det havde klædt dem, hvis de havde udvist samme iver over for dem, der har

mange penge, og som er meget dyrere for samfundet.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Denne gang vil jeg begynde bagfra og tage den sidste først, nemlig hr. Frank Aaen.

Jeg synes, det var et meget interessant indlæg, hr. Frank Aaen holdt angående fremrykningen, at man ikke havde noget imod den. Det er jo sådan set netop det, det hele handler om. Man kan, som jeg sagde før, være i den situation, at man lægger store, ambitiøse planer op, som vi har gjort, og siger, at målet skal nås, og så siger hr. Frank Aaen, at det kan vi gøre uden risiko.

Men hr. Frank Aaen ved også godt, at sådan noget gør man ikke uden risiko. Det bliver vores opgave i de kommende år at være med til at understrege, at det faktisk kunne lade sig gøre, og det er selvfølgelig helt klart, at vi har et ønske om, at alle ressourcer og alle kræfter bliver sat ind på, at det skal lykkes. Derfor skal systemerne indrettes efter virkeligheden, og derfor har jeg ikke de samme betænkeligheder som hr. Frank Aaen.

Det spørgsmål, hr. Aage Frandsen kom med, nemlig betragtningerne om de unge, var også meget interessant. Hr. Aage Frandsen var enig i princippet, og det, der lå i spørgsmålet, var, om lovgivningen er god nok og giver muligheder nok, eller om vi kommer i den situation, at vi får en hel masse discount. Jeg tror helt klart, som det også er nævnt i lovforslaget, at det er det ordinære uddannelsessystem, det handler om i første omgang, og så ligger det også sådan . . . Nu kan jeg se, at tiden er udløbet, så må jeg vente med den sidste del af bemærkningerne.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Det var egentlig hr. Aage Frandsens sidste indlæg, der fik mig til at bede om ordet. Det er hele diskussionen om de unge, hvor det, hvis man skal lytte til hr. Aage Frandsen, nærmest lyder, som om det, regeringen nu er i gang med, er at lave en masse ulykker over for de unge, lave nogle særlige uddannelsesforanstaltninger osv. osv., som de unge skal tvinges ind i.

Men det er jo ikke tilfældet. Sandheden er, at også for de unge, vi her taler om, er hele uddannelsessystemet åbent. Hvis disse unge gerne vil gå i gang med en erhvervsuddannelse, er der intet i uddannelsessystemet, der forhindrer dem i at gå i gang. Tværtimod har vi indrettet vores

erhvervsuddannelsessystem således, at man ikke længere nødvendigvis skal have en praktikplads for at få sin erhvervsuddannelse, så mulighederne i uddannelsessystemet er trods alt til stede.

De foranstaltninger, der bliver lavet i forbindelse med EGU – de særlige 18-måneders-forløb – er vel nok først og fremmest målrettede imod de unge, som måske ikke er parat til at tage en erhvervsuddannelse eller gå i gang med en anden form for uddannelse. For nogle grupper, som måske ikke er særlig uddannelsesminde, nemlig dem, der falder ud og er faldet ud af systemerne, laver man netop nogle nye tiltag og nogle nye tilbud, og det synes jeg dog er væsentligt at hæfte sig ved.

Så vil jeg godt sige til hr. Helge Sander, som beskæftiger sig meget med indgangen til dagpengesystemet, at jeg egentlig er meget forundret. Jeg har nemlig hørt hr. Helge Sander sige det mange gange, men har aldrig fået nogen dybere forklaring på, hvorfor hr. Helge Sander nu vil have strammet tingene så voldsomt op. Når jeg tænker 20 år eller længere tid tilbage med hensyn til indgangen til dagpengesystemet, har vi aldrig haft så skræppe regler som i dag, heller ikke da vi havde fuld beskæftigelse eller var tæt på fuld beskæftigelse. Hvad er det, der i dag betyder, at der er det behov? Hvad er det, der ifølge Venstres tankegang bevirker, at vi nu skal have strammet reglerne så voldsomt op, at det stort set bliver umuligt at komme ind i dagpengesystemet? Hvad er det, der tilsiger det?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Vi bliver ikke enige om reformen, men jeg vil alligevel hæfte mig ved, at hr. Ole Vagn Christensen her til sidst lovede, at det ikke blev de arbejdsløse, der skulle betale prisen, hvis reformen ikke virker – og det tør jeg godt sige at den ikke gør. Jeg vil håbe, at man også kan erindre det længere tid frem, for hver eneste gang reformer har vist sig ikke at virke, har vi set svaret i form af et krav om nye stramninger og nye forringelser for de arbejdsløse. Men det må altså være et tilsagn fra hr. Ole Vagn Christensen om, at når det nu viser sig, at reformen ikke bringer alle i beskæftigelse og ikke giver alle en ordentlig uddannelse, er vi enige om, at systemet skal laves om i retning af en forbedring for de arbejdsløse og de unge, men ikke nye stramninger og nye forringelser.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er til hr. Poul Erik Dyrlund: Hvorfor må unge mennesker, der ikke har en erhvervsuddannelse, ikke også få chancen for at få et arbejde? Hvorfor kan de ikke få tilbud om arbejde, som er ligestillet med tilbud om uddannelse? Det kan godt være, de ikke selv synes, de skal uddanne sig på det tidspunkt, hvor hr. Dyrlund synes det, så hvorfor siger vi ikke, at de også kan få arbejde?

Det andet, jeg vil spørge hr. Poul Erik Dyrlund om, er: Hvordan har hr. Poul Erik Dyrlund det med EGU-uddannelsen? Fra SF's side synes vi, den er nødvendig af hensyn til, at der er nogle unge, man ellers ikke kan få fat i rent uddannelsesmæssigt, men hvordan har hr. Poul Erik Dyrlund det med den? Jeg erindrer, at hr. Poul Erik Dyrlund ved en lejlighed sagde noget meget negativt om den på et offentligt møde, og hvis det er tilfældet, når det drejer sig om en 2-årig uddannelse, hvordan har hr. Poul Erik Dyrlund det så med en 18 måneder lang uddannelse?

Det tredje spørgsmål er: Synes hr. Poul Erik Dyrlund, det er fornuftigt, at en person, der var arbejdsløs den 4. oktober og derfor skal have et tilbud om en 18 måneder lang uddannelse på et eller andet tidspunkt fra april og frem til sommeren, skal have det uddannelsesstilbud, hvis den pågældende vil starte på universitetet eller på en læreruddannelse den 1. september? Er det særlig fornuftigt at give vedkommende en discountuddannelse i den periode?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne sige til hr. Ole Vagn Christensen, at hvis hensigterne virkelig var så smukke, som man fremhæver hele tiden, kunne vi jo have startet med at tilskynde arbejdsmarkedsrådene til at bruge de 1,3 mia. kr., der blev sendt retur, til en ekstra fremrykket indsats for de unge under 25 år eller for de unge som sådan. Men sandheden er jo, at Socialdemokratiet med kraftig inspiration fra De Radikale er begyndt at bruge dagpengesystemet som et konjunkturinstrument, og det er jo det, det hele i virkeligheden handler om. Det er sådan set bare for at kunne nå at forringe systemet inden næste lavkonjunktur, forslaget bliver fremsat nu.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Til fru Jette Gottlieb: Lad nu være med at grave grøfter! Situationen er jo den, at vi har en arbejdsmarkedspolitik, som sådan set definerer, hvad arbejdsmarkedsrådene kan udføre, og hvad der er deres opgave, og derfor kan man ikke bare lige uden videre gå hen og sige, at nu kan de bare forandre det opgavesæt. Men det er det, vi gør nu ved lovgivning. Der lægges op til, at der skal ske nogle fremrykninger, fordi der er mulighed for det, og jeg forstod fru Jette Gottlieb sådan, at det kunne man bare have gjort. Men det kan man altså ikke bare gøre!

Så vil jeg sige til hr. Frank Aaens indlæg, at jeg synes, det var et meget interessant indlæg, hvis man virkelig har den opfattelse, at Socialdemokraterne skulle være i den situation, at de bare gik efter de arbejdsløse. Men sådan er situationen jo ikke. Som det så rigtigt er skildret her, laver man lovgivning ud fra de løsningsmodeller, man forudser der kan være, og ud fra de foreliggende muligheder, og derfor kan jeg roligt sige til hr. Frank Aaen, at vi har været i mange situationer, når den ene og den anden konjunktur er sat ind. Vi har været i stand til at kunne håndtere dem, og det er da også sådan – det er i hvert fald de meldinger, jeg får rundt omkring fra – at vi i dag ikke har det store fald fra dagpengesystemet, og at der findes løsninger på et tidligt tidspunkt.

Så vil jeg godt føje en enkelt bemærkning til hr. Aage Frandsens indlæg, og det er om uddannelsesdiskussionen. Der er 6 pct., der falder ud direkte fra folkeskolen, men ca. en tredjedel af dem, der går i gang på erhvervsskolerne, falder ud og kommer ikke i gang med noget. Det kunne jo godt være, vi kunne samle dem op på et tidligere tidspunkt, så vi ikke kom i den situation, at de havnede i dagpengesystemet, og det har vi faktisk en forhåbning om.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg skal sige til hr. Aage Frandsen, at vi i Socialdemokratiet altså har en tro på, at det, der først og fremmest vil være godt for de unge, er, at de får nogle tilbud om uddannelse. Det gælder også de unge, som vi jo reelt taler om her, der måske har været inde i det ordinære uddannelsessystem, men som er faldet fra. Det er smadder-, smaddervigtigt. Vi ved jo alle sammen, og det siger alle statistikker, at folk, som ingen uddannelse har, alt andet lige har svært ved at klare sig på arbejdsmarkedet.

Så beskæftigede hr. Aage Frandsen sig lidt med EGU-uddannelsen, men der er ingen grund til at lægge skjul på, at den første del af egu-en, som vi kender den håndteret af kommunerne, har jeg aldrig nogen sinde sagt noget positivt om. Jeg vil dog tilføje, at jeg ikke vil afvise, at der var enkelte unge, som kunne have gavn af det forløb, som man dér skruede sammen omkring EGU'en. Men jeg vil så erindre hr. Aage Frandsen om, at loven nu bliver lavet om, således at indholdet og forløbene på EGU'en fremover bliver væsentligt anderledes og set med mine øjne får et betydeligt bedre indhold.

Til diskussionen om at lade det komme an på en prøve vil jeg i øvrigt sige, at vi i 1993 stod i præcis den samme situation her i Folketinget. Vi blev ude omkring, hvor vi viste os på møder osv., heget igennem på grund af arbejdsmarkedsreformen, som trådte i kraft i 1994, og vi blev kritiseret voldsomt her fra denne talerstol for det, vi lavede omkring arbejdsmarkedsreformen.

Det viste sig efterfølgende, at efterhånden som man fik sat den i værk, så blev det en ganske god reform. Selv de værste kritikere for jo i flint, da vi på et senere tidspunkt gik hen og lavede nogle justeringer, som faktisk gør reformen endnu bedre, men nu var det helt tosset, at vi gik ind og justerede den reform, som lige pludselig var blevet til verdens bedste arbejdsmarkedsreform!

Jeg er temmelig sikker på, at når vi får sat det her i værk, så vil vi igen opleve en situation, hvor tingene kommer til at fungere og kommer til at fungere til alles tilfredshed. Der vil måske være hjørner, som vi får behov for at justere på et senere tidspunkt, og så skal vi selvfølgelig være parat til det.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Nu siger hr. Ole Vagn Christensen, at der ikke er faldet særlig mange ud af systemet. Jamen det er jo bl.a. fordi de, sidst de lavede en reform, var så fornuftige at lave en overgangsordning, som udløb for kun fem uger siden.

Men situationen med det her bliver jo en helt anden. Et er, at dagpengeperioden bliver afkortet til fem år; det betyder efter min bedste bedømmelse, at der er flere folk, der falder ud af systemet, end det tidligere har været tilfældet. Noget andet er, at I forlænger genoptjeningsperioden til 52 uger. Jeg tror ikke, I har gjort jer begreb skabt om, hvad samspillet af de to ting

kommer til at betyde. Det har I overhovedet ikke været i stand til at regne på.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Den sidste bemærkning fra fru Jette Gottlieb må da være en fortalelse, for der står helt klart, at for de personer, det her handler om, og som står i en situation, hvor de kan falde ud, gælder 26-ugers-reglen også fremover.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Ja, men der står lige så klart, at i de to første år, hvor man har mulighed for ordinær genoptjening, da drejer det sig om 52 uger. Det står der lige så klart. Det er rigtigt, at når man først er faldet ud, så skal man kun have 26 uger for at komme ind igen. Men selve genoptjeningsretten koster nu 52 uger, og det samspil har I ikke regnet på. Samtidig laver I tvangsaktivering i tre år, hvor folk ikke har mulighed for at optjene timer ved siden af. Det vil sige, at I bringer en masse mennesker i den situation, at de skal finde 52 ugers arbejde inden for to år. Det er samspillet mellem de to ting, I ikke har gennemskuet betydningen af.

Formanden:

Blot for en ordens skyld: Vi bruger ikke I-formen herinde.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Vi er helt enige i, at hvis vi når frem til, at man har haft to år på dagpenge og tre år på aktivering, er man i en situation – hvis man altså kommer derhen – hvor der er en risiko for udfald, og så er det 26 uger.

Vi er også enige om, at såfremt det her fortsætter også efter den 1. januar 1997, så skal der 52 uger til. Men det har vi heller ikke nogen bekymring over.

Jens Risgaard Knudsen (S):

Jeg skylder at give Folketinget en stemmeforklaring. I det omfang ændringsforslagene kommer til afstemning her om et øjeblik, vil jeg for mit eget vedkommende undlade at stemme. Jeg skylder så samtidig at føje til, at jeg ikke har en døjt respekt for de ændringsforslag, der er stillet af Venstre. Jeg har heller ikke i sinde gennem en afstemning om ændringsforslagene at puste til ilden mellem Venstre og De Konservative.

Og det må være en naturlig og en korrekt parlamentarisk konsekvens, at jeg ved tredje behandling har i sinde at stemme imod det foreliggende lovforslag, medmindre lovforslaget i det efterfølgende udvalgsarbejde – udvalgsarbejdet mellem anden og tredje behandling – bliver af en sådan karakter, at jeg for mit eget vedkommende med god samvittighed kan stemme for forslaget.

Med formandens forventede tilladelse skal jeg så samtidig orientere Tinget om, at den holdning, jeg her har gjort rede for, for så vidt angår lovforslag nr. 14, også vil være min holdning, for så vidt angår lovforslag nr. 15.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Hr. Helge Sander havde en lang række bemærkninger, der blev annonceret som forbedringer og reformering af systemet. Jeg synes, at jeg for en orden skyld må nævne, hvad det er for såkaldte forbedringer, Venstre gerne vil have ind i loven, for der er jo tale om massive forringelser og store barrierer for, at folk kan komme ind i dagpengesystemet.

Når man siger, at medlemsperioden for at blive dagpengeberettiget skal stige til 3 år, når man siger, der skal være 2 års beskæftigelse inden for en 3-års-periode, og når man siger, at dagpengeperioden skal ned på 4 år, samtidig med at ydelsen skal længere ned, og samtidig med at der skal ske nogle forringelser i børnepasningsorloven, så synes jeg, det er noget af et postulat at sige, at det er en yderligere reformering.

Det er så kraftig en stramning, at det alene kan betyde, at der kommer mange flere på de sociale bistandskontorer. Men Venstre vil altså tilsyneladende gerne have flere bistandsklienter og færre i det arbejdsmarkedspolitiske system med de konsekvenser og de muligheder, det giver i forhold til at få de uddannelser og de tilbud, som kvalificerer dem til at tage de nye job, som der jo kommer flere af dag for dag.

Hr. Bendt Bendtsen erklærede sig tilfreds med forliget, og sådan skal det jo i og for sig også være, når man indgår en aftale, for så skal de, der dækker aftalen, jo også føle sig rimelig tilfreds. Selv om De Konservative gerne ville have gået længere, så finder jeg egentlig, at vi har opnået et rimeligt kompromis.

Jeg er nødt til at sige til hr. Bendt Bendtsen, at i forhold til bekendtgørelsen er det ikke et spørgsmål, der er til politisk diskussion. Det er ministerens bemyndigelse, og det er en bemyndigelse, der selvfølgelig skal bruges inden for de

rammer, der er i det politiske forlig. Men det er ikke sådan, at der skal diskuteres § 85 et eller andet i forhold til en bekendtgørelse. Det vil jeg sige bare for en ordens skyld.

Hr. Aage Frandsen og for så vidt også fru Jette Gottlieb er meget, meget bekymrede for, hvad det er, vi gør ved de unge. Jeg har egentlig meget svært ved at se den problematik, som Erhedslisten og SF trækker frem, for hvad er situationen nu, og hvad bliver situationen fremover?

Nu er det sådan, at der er tusindvis af unge, der kommer ind i dagpengesystemet med et halvt års beskæftigelse, og så får de faktisk *ikke* nogle tilbud, der er gode nok til at kvalificere dem til arbejdsmarkedet. Det, man så siger nu, er, at vi påtager os et politisk ansvar for, at der er uddannelsespladser nok. Til gengæld kræver vi altså også, at de unge orienterer sig mod at tage en uddannelse, men ikke nødvendigvis en bestemt uddannelse. De skal selvfølgelig også have mulighed for at vælge.

Jeg vil godt sige noget om, hvordan vi egentlig forestiller os det: Omkring midten af januar måned får alle de 14.000 unge mennesker et katalog, hvori de kan orientere sig om, hvilke uddannelsesmuligheder de har. Det kan være inden for de SU-berettigede uddannelser, det kan være inden for de faglige uddannelser, og det kan så også være inden for nogle nye uddannelser på minimum 18 måneders varighed. Dertil vil jeg til almindelig beroligelse sige, at der ikke er tale om discountuddannelser. Der er tale om, at vi bruger nogle af de erfaringer, der er fra de lange uddannelser i AMU-systemet – det vi kalder P-47 – og fra de forløb, vi har haft, der faktisk betyder, at folk får nogle kvalifikationer, som bringer dem ind på arbejdsmarkedet.

Vi har sammen med Arbejdsmarkedsstyrelsen og de faglige organisationer udviklet 13 forskellige uddannelsesforløb, som giver de unge mennesker noget kompetence, som giver de unge mennesker et bevis på, hvad de kan, så de er bedre rustet både i forhold til arbejdsmarkedet og i forhold til uddannelsessystemet.

Så jeg synes, det er en påstand, som der ikke er hold i i virkelighedens verden, når man sådan ligesom får malet det dér billede, at unge nu skal tvinges ind i en bestemt uddannelse. Det er selvfølgelig ikke den måde, vi vil tilrettelægge det på.

Det er selvfølgelig rigtigt nok, som Erhedslisten og SF siger det, at de unge går ned i dag-

penge. Men vi har faktisk den opfattelse, at når man bringer unge mennesker ind i en uddannelsessituation, som svarer til den, 200.000 andre unge mennesker er i, så skal det være på nogenlunde samme ydelsesniveau. Jeg tror egentlig ikke, der er meget forståelse for – hverken hos de unge eller hos de unges forældre – at nogle unge skal være på SU eller lærlingeløn, mens andre unge i nogenlunde samme uddannelsessituation kan få det dobbelte beløb i ydelse.

Vi må selvfølgelig tage hensyn til, at der er nogle af de unge dagpengemodtagere, som har forsørgerbyrder, som har en høj husleje, men så er der i det sociale system mulighed for at give supplerende bistandshjælp. Disse muligheder skal selvfølgelig bruges, men hovedreglen er altså: Samme uddannelsessituation, samme ydelsesniveau. Det er faktisk ganske fornuftigt.

Så har Erhedslisten og SF også svært ved at se forbedringerne i det, vi gør på uddannelses-siden generelt. Det er selvfølgelig lidt ærgerligt. Det kan godt være, det er, fordi det knytter sig til tre forskellige lovgivninger. Men jeg vil godt her ved andenbehandlingen sige, hvad der egentlig ligger af nye og bedre uddannelsesmuligheder.

For det første laver vi jo en orlovsordning, som sikrer, at alle beskæftigede hvert femte år får mulighed for at aftale en uddannelsesorlov på et år. Det vil sige, at hver enkelt borger i dette samfund hvert femte år får en mulighed for at gå på uddannelsesorlov. Jeg tror egentlig ikke, man kan komme meget tættere på begrebet »den livslange uddannelse«.

Det siger sig selv, at når vi udvider uddannelsesorlovsmulighederne så massivt, som vi faktisk gør, så synes vi egentlig også, at hvis man gerne vil på højskole, hvis man gerne vil på daghøjskole, hvis man gerne vil noget andet, så må man bruge sin uddannelsesorlov til det, og så må vi tilpasse reglerne i forsikringssystemet, som vi nu har gjort i forbindelse med § 62 a.

Derudover er der jo også tale om en forbedring af uddannelsesgodtgørelsen. I dag er det sådan, at man i sin handlingsplan kan få uddannelsesgodtgørelse i to år; den begrænsning har vi fjernet. Det vil sige, at ledige faktisk kan få en uddannelse på op imod 3-4-5 års varighed, hvis Arbejdsmarkedsrådet prioriterer det, og hvis det er en gruppe, for hvem uddannelse er afgørende for en senere beskæftigelsesmulighed.

Så på to helt fundamentale, afgørende områder er der kraftige udvidelsesmuligheder til

uddannelse for voksne mennesker, og så er der som konsekvens af det en justering af § 62 a.

Der er også almindelig forargelse over, at overgangsydelsen falder væk. Jeg synes, det er utrolig vigtigt at fastholde, at der ikke er nogen grupper, der rammes på deres forsørgelse. Der er ikke nogen af dem, der er over 50 år, der får det dårligere. De kommer faktisk op på et bedre dagpengeniveau. De skal nemlig ikke gå fra en dagpengesats på måske 130.000 kr. og ned til 108.000 kr. De kan blive i dagpengesystemet. De kan tage imod nogle af de tilbud, som knytter sig til arbejdsmarkedspolitikken. Der er ikke én eneste over 50 år, der vil falde ud af dagpengesystemet.

Så lad være med at fremstille det, som om det er noget nær en katastrofe, fordi vi i konsekvens af en bedre beskæftigelsespolitik faktisk har fjernet en meget passiv arbejdsmarkedspolitisk ordning, en ordning, som faktisk også fører til mere eller mindre direkte pres på den ældre gruppe af arbejdskraften for at melde sig ud af arbejdsmarkedet.

Som det blev sagt tidligere, så har ordførerne bedt om at få forslagene tilbage i udvalget imellem anden og tredje behandling for at kigge på, om der er nogle muligheder for løse de problemer, som både har været rejst her ved andenbehandlingen og i tusindvis af breve. Det er regeringen parat til, men vi er ikke parat til at oprettholde et af de mest passive arbejdsmarkedspolitiske instrumenter, som jo blev etableret i en situation, hvor ledigheden kun kunne bevæge sig én vej, nemlig opad.

Nu er vi faktisk i en situation, hvor ledigheden bevæger sig nedad, og det kommer måske som en overraskelse for mange, at det faktisk viser sig, at også de, der er over 50 år, får glæde af beskæftigelsesopsvinget. Der er faktisk et fald i langtidsledigheden for dem, der er over 50 år, mens der derimod er en stigning i antallet af langtidsledige, der er over 60 år. Men der er altså et fald i de 50-60-åriges ledighed, og det siger noget om, at beskæftigelsesopsvinget også kommer de modne på arbejdsmarkedet til gavn og glæde.

Så en sidste bemærkning omkring noget af det, der også har været diskuteret meget, nemlig puljejob. Der vil jeg godt gøre opmærksom på, at puljejobbene jo skal være aftalebaserede job. Det skal være ordentlige job. Det skal være job, som fører den ledige frem til beskæftigelse. Det kan være beskæftigelse inden for den offentlige sektor. Det kan være beskæftigelse inden for

den private sektor. Og der kan være perioder i puljejobbet, som knytter sig til en uddannelse. Så der er altså ikke tale om, at puljejob bliver sådan noget meget statisk, hvor folk absolut skal være det samme sted i tre år. Det kan faktisk godt være noget mere eller mindre, og det kan specielt være noget, hvor der er tilknyttet opkvalificeringsmuligheder.

Så er fru Jette Gottlieb også meget vred over, at man skal tvangsomscoles. Jeg vil godt bede fru Jette Gottlieb om at kigge på de formuleringer, der rent faktisk er i denne her bestemmelse. Det, vi faktisk siger, er, at hvis det er sådan, at der er en ledig, der kan tage et konkret stykke arbejde, såfremt vedkommende tager del i et omskolingskursus, så synes vi, der skal være de samme regler for afslag på et tilbud om uddannelse, der kan føre til arbejde, som der er ved afslag på et konkret arbejde.

Jeg har meget, meget svært ved at se, at det skulle være en katastrofe at sige til en ledig: Ved du hvad, du skal seks eller fire uger på en AMU-skole eller en erhvervsskole, eller hvad det nu kan være, og så får du et arbejde i den anden ende. Det kan da vist ikke betegnes som en forringelse. Det er faktisk en forbedring.

Jeg har også noteret mig de bekymringer, der er i forhold til en kortere dagpengeperiode. Ja, bekymringen var jo ikke hr. Helge Sanders, der mener, at det stadig væk er en for lang dagpengeperiode, også sammenlignet med andre lande. Jeg synes, at man ved den slags sammenligninger altså også skal gøre sig nogle overvejelser om, hvordan de landes varslingsperioder ser ud. Det er jo sådan i Danmark, at arbejdsgiverne relativt nemt kan fyre folk og med en forholdsvis kort varslingsperiode. Sådan er det faktisk ikke i de andre lande. Og det er derfor, vi har et dagpengesystem, hvor der er længere perioder netop for at skabe fleksibiliteten på arbejdsmarkedet.

Men vi synes så til gengæld også, at dagpengeperioden selvfølgelig skal modsvare den beskæftigelsesfremgang, der er i vores samfund, og vi er altså ikke – som andre – bekymrede for, at nogen skal falde ud af dagpengesystemet med det nuværende beskæftigelsesmæssige opsving og de uddannelsesmuligheder, som netop kvalificerer ledige til at tage de nye udfordringer op, der er i forhold til beskæftigelsesfremgangen.

Helge Sander (V):

Såvel hr. Poul Erik Dyrland som arbejdsministeren var meget bekymrede, fordi Venstre stiller strengere krav for optagelse i dagpengesystemet. Hr. Dyrland sagde oven i købet, at det betyder, at der næsten ikke er nogen, der kan komme ind i systemet. Det er jo heldigvis det rene vrøvl.

Jeg synes i det hele taget ikke, at der er grund til så stor bekymring og slet ikke, når vi ser på de to ting, som er hovedårsagen for os. For det første mener vi jo, at vores dagpengesystem bør være et reelt forsikringssystem, og det er oven i købet i dag et system, der er meget, meget attraktivt.

Dernæst så kan det ikke hjælpe, at arbejdsministeren forsøger at negligere sammenligningen med udlandet. Jeg erkender, at det på en række områder er vanskeligt at sammenligne med udlandet, og jeg erkender også, at der på en række områder er forskellige forhold for arbejdstagerne, men det retfærdiggør jo slet, slet ikke den store, store forskel, der er på det system, vi har i Danmark, og det system, som der er i alle de lande, vi sammenligner os med.

Endelig så synes jeg også, at arbejdsministeren i al for høj grad negliger de ledige og undervurderer dem, når arbejdsministeren siger, at de forslag, som Venstre har stillet her i dag, betyder, at flere og flere havner i bistandsystemet og næsten bliver bragt i en situation, der er helt uacceptabel. Jamen det passer jo ikke. Vi har en lang række forskellige eksempler på, at når det kommer til stykket, og når de ledige simpelt hen bliver stillet over for kravet om at skulle finde et arbejde, så finder de et eller andet arbejde.

Det bedste eksempel har vi jo set her under behandlingen af finansloven, hvor vi fik den såkaldte Vejleundersøgelse. Selv om der var tale om langtidsledige, så var der en meget stor del af dem, som selv klarede sig ud af problemet, når de virkelig blev stillet over for kravet om at finde et arbejde. Så jeg tror, at arbejdsministeren er alt for bekymret og i al for stor udstrækning undervurderer de ledige. Det er der slet ikke grund til.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det er rigtigt nok, at der sker en adfærdsændring, kan man sige, når systemerne organiseres sådan, at man siger: Nu skal du arbejde for dine dagpenge. Der er korrekt nok lavet en undersøgelse i Vejle – en forholdsvis beskeden undersø-

gelse sådan rent antalsmæssigt – som fortæller noget om, at i den situation, hvor de ledige oplever, at det er nogle andre, der skal definere, hvordan de skal aktiveres i mere end 30 timer om ugen, så er der nogle, der selv finder veje til beskæftigelse. Det er også fint nok.

Men jeg synes ikke, at man skal overfortolke en så beskeden undersøgelse, som Vejleundersøgelsen er, og drage den konklusion, at vi fra at have en dagpengeperiode på 7-9 år skal helt ned på 4 år. Det er en sådan set den konsekvens, Venstre gerne vil drage. Det synes jeg er for voldsomt, vil jeg godt sige.

Man kan i øvrigt godt sidde og blive lidt forundret over den ildhu, som Venstre udviser i denne her sag. For en 3 år siden havde vi en dagpengeperiode, som kunne strække sig helt op til en 10-11 år, sådan med lidt lodder og lidt trisser: 2 1/2 år, derefter jobtilbud et par gange osv. Det var i den tid, hvor Venstre sad i regeringen, og hvor man tilsyneladende ikke havde den samme lyst til at tune arbejdsmarkedspolitikken på en så dynamisk måde, som tilfældet faktisk er med de ændringer, vi nu er blevet enige med De Konservative om.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Nu er det således, at arbejdsministeren jo har en fortid som ordfører på området, inden arbejdsministeren fik den nuværende stilling. Derfor ved arbejdsministeren også udmærket, at Venstre har arbejdet med det område igennem mange år, og arbejdsministeren ved også udmærket godt, at der ikke var politisk basis for det. Arbejdsministeren har desuden selv deltaget i en række møder på det tidspunkt, hvor det var Venstre og De Konservative, der havde regeringsmagten, så det er ikke noget nyt. Men jeg synes, det er helt i orden, at ministeren må finde sådanne argumenter frem, for det er jo svage argumenter, ministeren har.

Jeg er dog trods alt glad for, at arbejdsministeren erkender, at der er nogle tendenser i Vejleundersøgelsen, som arbejdsministeren i det mindste har noteret sig, for det er stadig væk vores synspunkt, at arbejdsministeren og regeringen i en række situationer undervurderer de ledige. Jeg næsten synes, at dét er det værste ved det hele.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne give hr. Helge Sander den enkelte faktuelle oplysning, at Socialdemokratiet op-

igennem 1980'erne ikke var den daværende regerings parlamentariske grundlag. Det vil sige, at den daværende regering ikke selv kunne skaffe sig et flertal for den politik, som man står her og postulerer man gerne vil have igennem.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Jamen der er vel ikke noget galt i, at man argumenterer for sine sager og forsøger at få dem igennem, uanset om man er i regering eller ej. Arbejdsministeren ved også godt, at den måde, de håndteres på, er vidt forskellig og afhængig af, om det er en regeringssituation eller en oppositionssituation. Men fakta er, at det, som jeg har tilkendegivet fra Venstres side her i dag, jo er det samme, som vi har sagt igennem mange år, og så skal ministeren ikke antyde, at det er noget, vi har fundet på, fordi vi nu er i opposition. Det er ganske enkelt ukorrekt.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg synes, hr. Helge Sander giver udtryk for en hyklerisk holdning. Hvis man ser på, hvilken interesse Venstre har haft i opstramning af rådighedsreglerne i de sidste 2 år, så kan man undre sig såre, for det har faktisk været sådan i 10 år, at alt, hvad der knytter sig til rådighedsregler, er en ministerbemyndigelse. Så man kunne jo uden at inddrage Folketinget have gjort det, som hr. Helge Sander nu kritiserer den nuværende regering for, nemlig kigge på, om reglerne bliver overholdt. Jeg synes, det er hykleri.

Jeg synes, det er hykleri, når Venstre med 11 års regeringserfaring bag sig nu i en situation, hvor denne regering i kraft af et beskæftigelsesopsving, i kraft af en vilje til at give de ledige nogle bedre og tidligere tilbud om uddannelse, siger, at det er ikke godt nok. De kunne have gjort det meget bedre, men det gjorde man faktisk ikke, da man havde chancen.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Nu skifter vi åbenbart spor. Det var jo ikke det, vi diskuterede, det var dagpengesystemet, men jeg synes da, det er helt i orden, hvis arbejdsministeren synes, vi skal starte en ny debat.

Jeg bliver selvfølgelig nødt til i hvert fald at svare arbejdsministeren og sige, at der jo har været fokus på rådighedsreglerne igennem lang tid, men vi må nok erkende over for hinanden, at når der har været så megen fokus som netop i

de seneste måneder af året, så er det, fordi vi har fået den ene undersøgelse efter den anden, der viser, at selv de gældende sæt af rådighedsregler ikke bliver overholdt, og det ved jeg vi er enige om. Derfor er jeg glad for i forbindelse med det, vi startede sidste år med kopiordningen, at den tilsynsordning, man laver nu, som efter vores opfattelse ikke er tilstrækkelig, men dog et skridt i den rigtige retning, vil betyde, at det kommer til at fungere bedre.

Men jeg tror nok, arbejdsministeren er enig med mig i, at der for alvor er kommet fokus på rådighedsreglerne inden for de allersidste år og måneder, simpelt hen fordi der er blevet afsløret den ene fejl efter den anden både i relation til a-kasserne og i relation til arbejdsformidlingen.

Med hensyn til det sidste er vi lidt ærgerlige over, at AF ikke er med i den tilsynsmyndighed, man nu etablerer; det er kun a-kasserne. Vi synes faktisk, a-kasserne havde fortjent, at det var begge, altså både a-kasser og arbejdsformidlingen, for begge har en stor skyld i denne sag.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Hr. Helge Sander kan undre én, hver gang hr. Helge Sander er på talerstolen. Altså, forskellen mellem denne regering og den daværende regering er, at vi faktisk har bedt om undersøgelser for at finde ud af, om reglerne er blevet overholdt.

Det har den daværende regering aldrig nogen sinde gjort. Aldrig nogen sinde gjort! Den har overhovedet ikke interesseret sig for noget som helst i den retning til trods for, at det er ministerens ansvar, at det er ministerens bemyndigelse. Og nu gøres det til hovedtema omkring en opjustering, en tuning af dagpengesystemet, hvordan et eller andet administrativt system kommer til at se ud, og om reglerne overholdes, eller de ikke overholdes.

Jeg vil godt sige til hr. Helge Sander: Hr. Helge Sander glemmer én væsentlig ting i dette her, og det er arbejdsgiverens ansvar for at melde tilbage til arbejdsløshedskasserne, for at melde tilbage til arbejdsformidlingen, om man ansætter en person, eller om man ikke ansætter en person, og hvorfor man i givet fald ikke gør det.

Den største fejlprocent – hvis man skal tale om det – er faktisk svigtet fra arbejdsgiverne i forhold til deres forpligtelse til at melde tilbage. De skal blot skrive på en lille seddel til arbejdsformidlingen: Jeg bad om at få ti ledige ud, jeg

har ansat to, de otte af dem havde ikke de kvalifikationer, der skulle til. Sådan noget har arbejdsgiverne overhovedet ikke gidet deltage i, og derfor kan Venstre stå den ene gang efter den anden og postulere, at det er arbejdsformidlingen og arbejdsløsheds-kasserne, der laver nogle fejlskøn og nogle fejlvurderinger. Det er jo ikke sandheden.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Arbejdsministeren siger, man kan undres, hver gang hr. Helge Sander tager ordet. Jeg vil bruge et lige så fint udtryk, selv om jeg må tilstå, at jeg har lyst til at bruge et, der er stærkere: Jeg undrer mig over, at arbejdsministeren hele tiden finder nye emner frem, efterhånden som arbejdsministeren bliver sat mat på de områder, vi netop diskuterer; nu må jeg sige, jeg synes, man går et skridt for vidt.

Nu var det pludselig arbejdsgivernes skyld, at arbejdsformidlingen og a-kasserne ikke fungerer. Jeg har aldrig benægtet arbejdsgivernes ansvar; jeg har sagt, det er for dårligt, der ikke bliver meldt tilbage, men at den tilbagemelding, som nu forhåbentlig skulle blive bedre med det system, der er indført, skulle være skyld i, at vi får disse elendige undersøgelsesresultater gang på gang, synes jeg er en smule for groft af arbejdsministeren at postulere her.

Men tilsynsmyndigheden synes vi er meget påkrævet, når vi ser på det samlede antal fejl, der begås, og arbejdsgiverne har haft en svag-hed i form af tilbagemeldinger, men det er jo desværre slet ikke noget, der står mål med de mange fejl, der er begået i øvrigt i systemet, og det er dem, vi skal til livs. Lad os koncentrere os om det i første omgang. Det, vi sætter vores lid til, er, at det rådighedssystem, man nu laver, kan hjælpe lidt på vej, men vi ærgrer os over, at det ikke bliver bredere, således at det ud over a-kasserne også kommer til at omfatte arbejdsformidlingen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende lovforslag nr. L 14: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forstærket ungdomsindsats, fremrykning af delperiode 2 (aktivperioden), overgangsydelse m.v.).

Ændringsforslag nr. 1 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes, idet 15 stemte for, 109 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 forkastedes, idet 15 stemte for, 112 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 forkastedes, idet 15 stemte for, 113 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6 og 7 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 forkastedes, idet 38 stemte for, 89 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 9 forkastedes, idet 38 stemte for, 91 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 10 og 11 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12 forkastedes, idet 15 stemte for, 112 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Underændringsforslag nr. 14 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13 og 15 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 16 forkastedes, idet 37 stemte for, 89 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 17 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 18 forkastedes, idet 38 stemte for, 91 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 19 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 forkastedes, idet 14 stemte for, 112 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 21-25 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 26 forkastedes, idet 15 stemte for, 111 imod; 2 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 27 forkastedes, idet 37 stemte for, 86 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 28-31 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 32 forkastedes, idet 15 stemte for, 112 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 33 forkastedes, idet 15 stemte for, 112 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 34 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 35-45 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 46 forkastedes, idet 15 stemte for, 110 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 47 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 48 forkastedes, idet 15 stemte for, 110 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 49-51 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 52-55 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 56 forkastedes, idet 35 stemte for, 88 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 57, § 1, med de foretagne ændringer, ændringsforslag nr. 58 om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den nye affattelse vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 59 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 60-62 og § 3, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Der foretoges dernæst afstemning vedrørende lovforslag nr. L 15: Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik. (Forstærket ungdomsindsats, fremrykning af aktivperioden, puljeblik m.v.).

Ændringsforslag nr. 1 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes, idet 15 stemte for, 110 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3-5 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 forkastedes, idet 38 stemte for, 86 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 7-12 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13 forkastedes, idet 38 stemte for, 89 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 14-22, § 1, ændringsforslag nr. 23, § 2, ændringsforslag nr. 24-26 og § 3, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Der foretoges sluttelig afstemning vedrørende lovforslag nr. L 16: Forslag til lov om ændring af lov om orlov og lov om arbejdsmarkedsuddan-

nelser. (Samordning af godtgørelser i forbindelse med voksen- og efteruddannelse m.v.).

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 36 stemte for, 90 imod.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes, idet 14 stemte for, 106 imod.

Ændringsforslag nr. 3 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 forkastedes, idet 38 stemte for, 89 imod.

Ændringsforslag nr. 5-8 og § 1, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 forkastedes, idet 15 stemte for, 108 imod.

Ændringsforslag nr. 10-14 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15 om en ny affattelse af § 3 forkastedes, idet 38 stemte for, 89 imod.

Ændringsforslag nr. 16 og § 3, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.25

Mødet genoptaget kl. 13.30

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Anden behandling af lovforslag nr. L 50: Forslag til lov om ændring af lov om plantenyheder.

Af landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen).

(Fremsat 1/11 95. Første behandling 8/11 95. Betænkning 6/12 95).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 17: Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Udbetalingstidspunkt).

Af socialministeren (Karen Jespersen).

(Fremsat 4/10 95. Første behandling 25/10 95. Betænkning 7/12 95).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.